

FRANCO-FIL No 87 – AUTOMNE 2025 – SYLVAIN LELARGE

La Haye, 2 novembre 2025

Chers amis, chères amies,

Bonjour !

'**Indignez vous !**' : c'est l'appel à la raison que le grand résistant Stéphane Hessel (qui nous a maintenant quitté) a lancé en 2010 à tout-un-chacun devant la décomposition du droit international – et national. Quinze en plus tard, la situation ne s'est pas vraiment améliorée, et son cri reste plus que jamais d'actualité. Il a été cependant entendu par beaucoup d'entre nous et continue à résonner comme un rappel : il ne nous faut ni oublier nos idéaux, ni céder au désespoir, ni oublier le passé, les mêmes causes causant les mêmes effets. C'est un peu le thème de ce Franco-fil : une colonne sur tout ce que nous devons au monde arabe, une chronique sur les années après la guerre, une chanson qui réveille notre humanité. Et le petit livret de Stéphane Hessel comme prix pour les lauréats de la question culturelle de la page 16.

Plus sur Stéphane Hessel > <https://www.dna.fr/societe/2013/02/28/resistant-jusqu-au-dernier-souffle>

NL > "**Wees verontwaardigd!**": dat is de oproep tot gezond verstand die de grote verzetsstrijder Stéphane Hessel (die ons inmiddels heeft verlaten) in 2010 aan iedereen deed in het licht van het verval van het internationaal en nationaal recht. Vijftien jaar later is de situatie niet echt verbeterd en is zijn oproep actueler dan ooit. Hij werd echter door velen van ons gehoord en blijft klinken als een herinnering: we mogen onze idealen niet vergeten, niet toegeven aan wanhoop, niet het verleden vergeten, want dezelfde oorzaken leiden tot dezelfde gevolgen. Dat is een beetje het thema van deze Franco-fil: een column over wat we aan de Arabische wereld te danken hebben, een kroniek over de jaren na de oorlog, een lied dat onze menselijkheid aanwakkert. En het boekje van Stéphane Hessel als prijs voor de prijsvraag.

Voici le lien pour trouver ce Franco-fil en ligne > www.talenvoortalent.nl/Francofil87.pdf

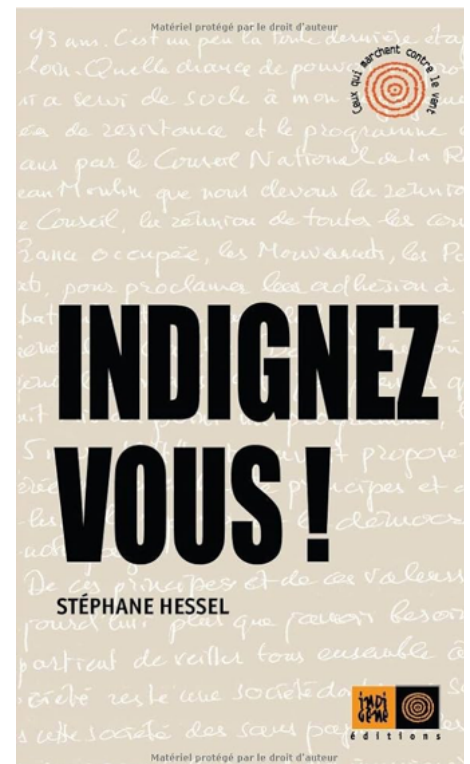
Voor wie voor de eerste keer de Franco-fil ontvangt: dit is mijn manier om u te ondersteunen in het plezierig leren (en beleven) van het Frans. U vindt er deze keer **de volgende rubrieken:**

- **1/ (p2) Tweetalig aperitiefje:** un de mes billets bilingues sur Facebook qui ont eu le plus de succès ces dernières semaines, cette fois-ci sur les **K-releuses, un collectif d'artistes pavant nos rues de clins d'œil de céramique...**
- **2/ (p3) La bonbonnière:** diverse aankondigingen en tips voor francofielen, waaronder de boeken van twee Nederlandse schrijfsters die vertellen over hun liefde over Frankrijk, waar ze zich allebei echt thuis voelen.
- **3/ (p4-5) Een overzicht van mijn onlineactiviteiten (individuele begeleiding en Chansons-Soirées),** en ook van de **geplande weekcursussen in Frankrijk in het voorjaar 2026: de kans op een reuze stap vooruit.**
- **4/ (p6-7) Een column** van mijn hand (in het Nederlands) deze keer over **alle Franse woorden die stammen uit het Arabisch.**
- **5/ (p8-14) Un reportage ou une chronique en français, met Nederlandse vertaling,** texte toujours original et intéressant. Cette fois-ci **une centaine de 'brèves' de la presse française juste après la guerre de 39-45...**
- **6/ (p15) Een chanson (deze keer een slam)** met tekst, vertaling en link naar YouTube: aujourd'hui, **la Chanson du pain de Philippe Forcioli**
- **7/ (p16) ...en bien sûr mijn prijsvraag,** deze keer weer over een aantal woordenspelletjes in de naam van winkels. Voor de drie beste antwoorden geef ik **het boekje van Stéphane Hessel >>>**
- **8/ (p17) de antwoorden op de vorige prijsvraag.**

Wilt u de vorige Franco-fils lezen, dan hoeft u alleen het laatste nummer in de link te vervangen: bijvoorbeeld www.talenvoortalent.nl/Francofil86.pdf
Bien à vous!

Sylvain

PS: om de 'Franco-fil' niet (meer) te ontvangen, klik op 'antwoord' en stuur me een (lege) mail.

1/ Tweetalig aperitiefje:

NEDERLANDS ONDERAAN

Heureux qui n'a pas les yeux dans la poche, car ce sont souvent les petites choses qui embellissent la vie et rapprochent les gens ! À Pantin, au Nord-Est de Paris, une jeune artiste a dégotté il y a quelque temps, dans un grenier, le four à céramique et les outils de sa grand-mère. Elle-même est fascinée par les azulejos, ces carreaux bleus finement décorés qui ornent les façades de bien des maisons en Espagne et au Portugal. Elle s'y essaie donc, avec des amies : le

collectif des K-releuses (= les carreleuses, les poseuses de carreaux) est né. Ce qu'elles font ? Réparer la ville. Trouver une anfractuosité, un défaut dans la chaussée, en prendre l'empreinte, faire un beau carreau exactement à ces dimensions, et venir le poser, la nuit, en laissant aux passants attentifs le plaisir de découvrir cette petite œuvre d'art dès le lendemain matin. Le motif, toujours très finement dessiné en bleu, est souvent une plante ou un oiseau du voisinage, parfois un paysage. Les artistes y placent aussi le code QR de leur compte instagram, de façon à ce que les découvreurs puissent admirer tous les carreaux essaimés entre temps dans plusieurs villes de France : Metz, dans le Morbihan, et bien sûr à Pantin. Pourquoi ne pas en faire autant aux Pays-Beaux, avec le bleu de Delft ? En savoir plus ? Meer komen te weten ?

Un article : <https://actu.fr/.../k-releuses-le-collectif-qui-tient-le...>

Leur compte instagram : <https://www.instagram.com/reel/Cur71fNrnLD/...>

Une vidéo avec sous-titres : <https://www.youtube.com/watch?v=4o4vaKD18hY>

Ce qui m'a mis sur la piste : https://newsletters.artips.fr/arts/K_Releuses/

NL/ Gezegen zij wie goed kan kijken, want het zijn vaak de kleine dingen die het leven verfraaien en de mensen samenbrengen! Enige tijd geleden vond een jonge kunstenares in Pantin, ten noordoosten van Parijs, op een zolder, de keramiekoven en het gereedschap van haar grootmoeder. Zelf is ze gefascineerd door azulejos, de fijn versierde blauwe tegels die de gevels van veel huizen in Spanje en Portugal sieren. Dus ging ze aan het werk, samen met een paar vrienden: het collectief K-releuses (= les carreleuses, de tegelleggers) was geboren. Wat doen ze? De stad repareren. Ze zoeken een spleet, een foutje in het trottoir, maken er een afdruk van, bakken een mooie tegel precies op die afmetingen en komen die 's nachts leggen, waarbij ze

aandachtige voorbijgangers het genoeg gunnen dit kunstwerkje de volgende ochtend te ontdekken. Het motief, altijd heel fijn

getekend in blauw, is vaak een lokale plant of vogel, of soms een landschap. De kunstenaars plaatsen ook de QR-code voor hun Instagram-account op de tegels, zodat degenen die ze ontdekken alle tegels kunnen bewonderen die inmiddels verspreid liggen over verschillende Franse steden: Metz, in Morbihan, en natuurlijk Pantin. Waarom niet hetzelfde doen in Nederland, met Delfts blauw?

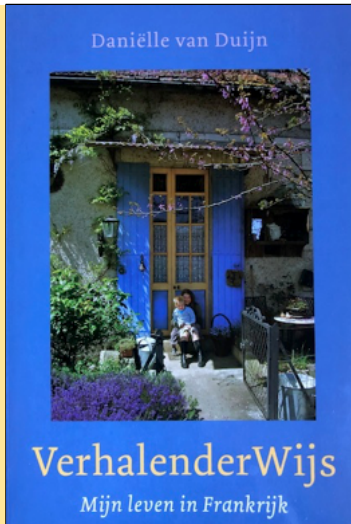
Vous avez aimé ce texte ? Vous en voudriez d'autres ?

Wilt u meer van zulke tweetalige teksten ?

Ils vous attendent sur ma page Facebook :

<https://www.facebook.com/sylvainlelargetalenvoortalent>

Onder het motto
« Je kunt alleen je
dromen waarmaken
als je erin gelooft “
ging de toen
27-jarige Daniëlle in
de Dordogne leven.
‘VerhalenderWijs’
Vertelt in 88 korte
Verhalen de eerste
8 jaren van haar
Franse leven.
Inmiddels is Daniëlle

een echte Française
geworden en werkt als
meubelmaakster en
schilderes in haar geliefde
Franse dorp. Eén van haar
verhalen leest u op >

www.talenvoortalent.nl/verhalenderwijs.pdf

en het boek kunt u bestellen voor € 15,- door te schrijven naar > soleil-sud@orange.fr

Nancy Wiltink is verhalenverteller en biologisch tuinder in Amsterdam. Twintig jaar geleden kocht ze met haar man een totaal vervallen huis in een

klein dorp in Frankrijk. Ze werkte er elke zomer aan het huis en aan haar Frans en schreef in een mooie nazomermaand deze meeslepende roman die zich afspeelt in een dorp dat als twee druppels water lijkt op het dorp dat ze in die jaren steeds beter heeft leren kennen.

Het verhaal gaat over een vrouw die na dood van haar man hun geliefde Franse huis wilt verkopen. Maar... De eerste 20 pagina's ervan kunt u lezen op >

www.talenvoortalent.nl/eenhoopstenen.pdf

En het boek is te bestellen via

www.elikser.nl/een-hoop-stenen.htm

'Frankrijkborrel' in Gorinchem !

De ‘Frankrijkborrels’ van de ‘Club des Entrepreneurs’ zijn een mooie gelegenheid om van veel informatie over een relevante thema te krijgen, andere Frankrijkgangers met een concreet project te ontmoeten, en aan specialisten (onder anderen ikzelf) je praktische vragen te stellen. Zij worden door Ronald Claes en Nicole van Maastricht gegeven (altijd op een zondag van 16 tot 18h30 uur)

Dimanche 23 november 2025 >

'het kopen van een woning in Frankrijk'
Dimanche 8 februari 2026 > 'het oprichten
 en overnemen van een onderneming in Frankrijk'
 Informatie en inschrijving:

<https://www.ondernemen-frankrijk.nl/nl/Frankrijkborrel>

MAISON EN FRANCE INFODAG

Droomt u over een huis in Frankrijk? Kom dan op zaterdag 29 november naar de Maison en France Infodag op Kasteel Groeneveld in Baarn. Ik zal er zijn om over het proactief leren van het Frans te spreken. En ik bied u een korting van 30% op de entreprijzen. Gebruik 'Sylvain' als kortingscode op www.maisonenfrance.com/infodag

Vous parlez bien français, et voulez encore enrichir votre vocabulaire en vous amusant ?

Abonnez-vous
donc à mon
**'Bulletin des
Cueilleurs
de Mots'!**

Gratuit et enrichissant....

contact@talenvoortalent.nl

Un exemple > www.talenvoortalent.nl/CM157.pdf

[illegible]

3/ Online aanbod:

- **Wilt u een op maat individuele taal- en cultuurbegeleiding?**
Probeer eens mijn **Online Gesprekken!** Op mijn eigen on-schoolse manier en met wederzijds plezier! Het kent vele voordelen: geen vervoer, flexibiliteit in de tijd, in de eigen omgeving blijven, volle aandacht genieten, een betere concentratie en de mogelijkheid tot improvisatie, al mijn materiaal in een klik beschikbaar... Het eerste uur is gratis. U kunt al morgen beginnen! Privé cursus op zijn best > www.talenvoortalent.nl/onlinegesprekken
- **'Chansons (d')inconnu(e)s > nouveaux programmes pour le printemps 2026** ; un mardi par mois, je vous fais découvrir **en ligne** les chanteurs que vous ne connaissez pas – et les chansons inconnues des chanteurs que vous connaissez - **Intéressé (niveau : au moins B2) ? Je vous offre une soirée gratuite !**
Contactez-moi : contact@talenvoortalent.nl (voir en page 5)

Weekcursussen in Frankrijk:

AAN DE BIJNA-BEGINNERS :

Uit ervaring zeg ik het: om (opnieuw) te beginnen met het Frans, zijn individuele lessen het beste. Je moet de ruimte hebben om je eigen leerritme te vinden, om de eerste hobbels rustig te kunnen nemen, om je te kunnen oriënteren, goede materiaal verzamelen. Dus: begin maar met het opzetten (met begeleiding) van een leeromgeving, het nemen van goede leergewoontes, het snappen van de basisstructuren van de taal, en het opdoen van enige ervaring. Het heeft tijd nodig en dat gaat niet in een intensieve week. Omdat het juist (te) intensief is. Maar ik kan je zeker helpen met het opbouwen van een solide basis >

kijk op www.talenvoortalent.nl/onlinegesprekken

- **'Vivez la France!' (voor wie al behoorlijk Frans kan spreken en het ook durf maar nog veel te leren heeft -**

www.talenvoortalent.nl/vivezlafrance.pdf)

De intense ervaring om uw Franse 'ik' leven in te blazen... Minimale startniveau: B1 (al vlot kunnen spreken over het dagelijks). Een volle week om uw kennis en ervaring van de Franse taal te verruimen. Chansons, verhalen, wandelingen, lange gesprekken aan tafel, duidelijke uitleg: alles is gericht op het leren voelen en **communiceren als 'ware' Fransman of Française**. Wij spreken de hele dag Frans en gaan ook op ontmoetingstochten naar en met de 'echte Fransen'.

Volgende data: van 11 t/m 18 april 2026 in de 'Villageou', een prachtig domein in de Dordogne (<https://www.levillageou-gitedordogne.fr/>)

Le Villageou, une oasis au milieu de la forêt

Valrocas...

- **'Le Français profond', une semaine rien qu'en français pour Francophiles avec un (très) bon niveau (entre un bon B2 et un C1).**
Nous nous faisons **notre propre petite université** en partageant nos savoirs et nos passions, et je vous emmène explorer quelques aspects de la mémoire collective et de la culture quotidienne de mes compatriotes. **Une expérience délicieuse.** Je corrige systématiquement (mais au bon moment) les erreurs, nous rions beaucoup et apprenons énormément.

En français du matin au soir ! Voir www.talenvoortalent.nl/lefrancaisprofond.pdf

Prochaines dates: du 9 au 16 mai 2026 à 'Valrocas', une Maison de Maître à Confolens, en Charente.

- Liever **een cursus in uw (tweede) huis in Frankrijk?** Vind een paar leergierige vrienden en nodig me uit om een cursus in uw eigen Franse omgeving te geven, **een win-win formule** www.talenvoortalent.nl/vivezchezvous.pdf

'CHANSONS (D')INCONNU(E)S'

> PROGRAMME CULTUREL EN LIGNE DE SYLVAIN LELARGE – printemps 2026

La Chanson française existe-t-elle encore maintenant que Brassens, Brel, Aznavour, Piaf... ont disparu ? Longtemps, j'en ai douté. Maintenant, je sais que non seulement elle existe, mais elle fleurit !

Je parle des chansons à texte, qui disent quelque chose.

Des chansons qui nous enrichissent.

Au fil des années et de mes recherches, j'ai rencontré Renan Luce,

Thomas Fersen, Agnès Bihl, les Wriggles, David Sire, Philippe Forcioli, Allain Leprest, Rémo Gary, Graeme Allwright, Grand Corps

Malade, Bernard Joyet, Camille Hardouin, Colette Magny, ZAZ, les Goguettes, Dick Annegarn, Michèle Bernard, Gilbert Lafaille, Bigflo & Olie, Délinquante, ... et bien d'autres.

Je vous propose de partir avec moi à la découverte – en ligne – de cette Chanson que vous ne connaissez pas. Vous pourrez vous aussi me faire découvrir la Chanson que je ne connais pas : si elle me plaît, je la traduirai pour vous. Et nous irons aussi à la recherche de perles oubliées de chanteurs bien connus comme Serge Reggiani, Jean

Ferrat, Anne Sylvestre, Jean-Jacques Goldman, Julos Beaucarne, Claude Nougaro...

Si beaucoup de ces noms vous sont nouveaux, c'est une bonne nouvelle, car des trésors vous attendent. Ah oui, encore un secret de vous à moi : Brassens vit toujours...

Une série de quatre Soirées, un mardi par mois :

MARDI	THÈME
13-01-26	In vino veritas !
10-02-26	Brassens, le cœur battant de la Chanson
17-03-26	Au boulot !
21-04-26	Elles... (les chanteuses ont la parole !)
19-05-26	L'appel du voyage
16-06-25	Quand la lumière baisse... (ode aux cheveux blancs)

Les programmes **marqués** sont nouveaux.

Les Soirées durent de 19.30 heures à 21.30 heures - **Inscriptions** : écrivez-moi (contact@talenvoortalent.nl)

Coûts :

€ 25,-- par soirée

€ 140 pour six soirées

Matériel compris. Bon niveau de conversation recommandé (B2 et plus). Tous les textes ont des traductions.

Si vous ne pouvez pas participer le soir même, vous recevez la vidéo et le matériel de la soirée

Les Soirées durent de 19.30 heures à 21.30 heures - **Inscriptions** : écrivez-moi (contact@talenvoortalent.nl)

Carmen : Pour moi, les Soirées 'Chansons (d')Inconnu(e)s' sont une plongée dans la profondeur de l'âme française, pleine de belles émotions et de sentiments dont on ne parle pas si souvent, mais qui sont si reconnaissables!!! Ça vaut vraiment la peine !

Erica : Ouvrez vos oreilles et ouvrez votre cœur : Sylvain sait toujours vous émerveiller avec ses belles chansons !

Maria : Des soirées toujours intéressantes, amusantes et éducatives ! [...] Ça vaut vraiment le coup !

4/ Column : Parlez-vous... francarabe?

Met het schaamrood op de kaken moet ik iets opbiechten. Toen ik dertig jaar geleden in Schotland 'mijn' Nederlandse schone - letterlijk - tegen het lijf liep, wist ik niets van Nederland, niet eens waar het lag. Ergens in het noorden... Beschamend? Zeker, maar niet alleen voor mij, want het bleek dat dit gebrek in mijn generatie meer regel dan uitzondering was. Wat wilt u ? Pas rond mijn dertigste drong het tot me door dat er nog een andere Geschiedenis bestond dan de *Histoire de France*...

Vandaag de dag weten de jonge Fransen – gelukkig? – de weg naar Nederland wel te vinden, tenminste tot de eerste koffieshop. Maar daar houdt het ook mee op: zij weten nóg minder van Nederland dan ik destijds. Niet één van hen zal bijvoorbeeld iets vermoeden van een historische band tussen Nederland en wat nu Indonesië heet. De pracht en het leed ervan gaan hen helemaal voorbij.

Ik koester het denkbeeld dat Nederlanders veel meer gericht zijn op de wereld dan Fransen. En dat jullie dus goed op de hoogte zijn van een andere historische link, namelijk die tussen Frankrijk en de Noord-Afrikaanse landen in het algemeen, en Algerije in het bijzonder. Oh, is het niet zo? Roept het eigenlijk voor u weinig meer op dan *couscous* (en is dat niet Marokkaans?)?... Ja, ja... Nu voel ik plaatsvervangende schaamte en moet ik er dringend iets aan doen, want zó een wezenlijk deel van de Franse cultuur en taal mag géén francofiel over het hoofd zien.

Eerst de context. De Middellandse Zee, ooit *Mare Nostrum* van het Romeinse Rijk, is tijdens de

Middeleeuwen bijna helemaal Islamitisch gebied geworden. Niet alleen in heel Noord-Afrika, maar ook in Spanje, op Sicilië, in sommige Provençaalse steden zoals Nice, in het Midden-Oosten en daarna - met het oprukken van het

Femmes à Alger – Eugène Delacroix 1834

Ottomaanse Rijk, dat wel 500 jaar stand heeft gehouden – ook in Griekenland en tot in de Balkan, zijn er sporen te bewonderen van die toenmalig heersende beschaving. Het tegenstribbelen van de christenen, de veroveringen van de Vikingen en vooral de gedreven en bedreven handel tussen alle betrokkenen maakte van dat binnenmeer een *bouillon de culture* die voortdurend het kookpunt nabij was.

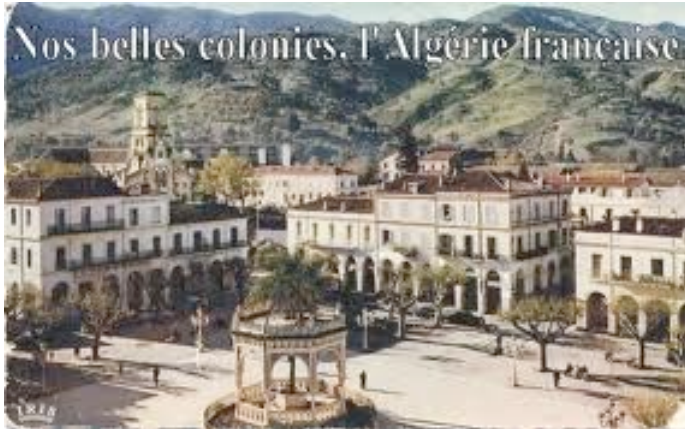
Galère barbaresque à Alger

Wij schrijven 1827. De *Barbaresques*, piraten en slavenhandelaren, hebben als *port d'attache* Alger-la-Blanche, een protectoraat van de Ottomaanse Sultan. De Fransen hebben daar een handelspost, die ook dient als consulaat. Bijna een kwart van de 100 000 bewoners van Alger zijn namelijk christenen, meestal slav(inn)en, maar ook gijzelaars, wachtend op hun losgeld, en dat steekt. Als de Franse Consul op een dag door de lokale potentaat met een

vliegenmepper geslagen wordt, is de maat vol. Drie jaar later is Algerije Frans gebied, en in 1848 wordt het zelfs een Frans *département*, jaren eerder dus dan bijvoorbeeld de *Savoie* en de *Haute-Savoie* (1860).

Daarom, terwijl heel Noord-Afrika en een groot deel van Zwart-Afrika vervolgens door Frankrijk veroverd werd en al die koloniën het 'vaderland' tot twee keer toe uit de oorlog redden, bleef voor vele Fransen Algerije de geliefde achtertuin, een onlosmakelijk stukje thuis onder de zon. Het loslaten werd ook bijzonder pijnlijk, wat tot de jarenlange

verschrikkingen van de *Guerre d'Algérie* leidde, met in 1962 een dubbel drama als ontknoping: die van de verjaagde lokale blanken (les *Pieds-noirs*, die niet makkelijk konden aarden in *la métropole*) en die van de *Harkis* (Algerijnen die in het Franse leger dienden en van wie de meesten - nadat zij achtergelaten waren door het Franse leger – door de rebellen werden afgeslacht).

Combien de morts pour cette carte postale?

*taboulé**, de *merguez**, de *méchoui* ... en de *caramel*), de kleding (*gilet**, *babouche**, *savate**, *jupe*, *châle*...), de paardenkennis, de sterren- en wiskunde. Want waar zouden onze geleerden zijn zonder onze huidige Arabische *chiffres*, de algebra en de algoritmes, en vooral de onmisbare *zéro* en de o zo variabele *X*? En onze musici zonder *guitare* noch *luth*? Niet al die woorden komen trouwens uit het Arabisch (ongeveer 500 wel) maar wel via het Arabisch uit het Farsi ('Iranes'), het Turks, het Hindi... Via het Arabisch komen wij aan onze broodnodige *café* (en zijn *tasse* (kopje)), *alcool* et... *haschisch* (en dus aan het woord *assassin* (moordenaar)...) En al onze *kiosks*, *magasins* (tot hun *sacs* (tassen) toe) - en zelfs onze *bureaux de douane* - kunnen wij beschouwen als Arabisch linguïstisch erfgoed.

Vous parlez plus d'arabe que vous le pensez...

Van een hele andere orde zijn de vele – familiale – woorden die de negentiende-eeuwse Franse militairen met zich meenamen uit de *Campagnes de Pacification* en die het dagelijkse Frans ingeslopen zijn. Het is soldatentaal en gaat dus over soldatendingen. De eindeloze tochten langs de Algerijnse *bleds* (verloren dorpjes) met de hele *barda* (bepakking) op de rug. Het eten in een *boui-boui* (restaurantje) waar alles met een *bakchich* (smeergeld) te regelen valt. Soldaten doen de vreemde dialecten van de lokalen af als *charabia* (wartaal) en zien hun omslachtige omgangsvormen voor *salamalec**... Aan de politiek hebben zij geen boodschap: voor hen is alles *kif-kif* (om het even) en met de *baraka* (mazzel), worden zij gauw licht verwond, net genoeg om door de *toubib* (arts) naar huis gestuurd te worden. Maar als het erop aankomt, weten zij toch hun mannetje te staan, als het moet tot de *baroud d'honneur* (tot het bittere eind blijven vechten, voor de eer)!

Alors, parlez-vous françarabe?

Eh bien... oui, un chouia (een héél klein beetje)!

Le taboulé, tellement rafraichissant

* Petit lexique arabo-français:

- Le taboulé est une salade de couscous aux tomates et à la menthe, très rafraichissante en été
- Une merguez est une saucisse très épicée, normalement de mouton
- Un méchoui est un mouton entier cuit à la broche
- Le gilet est ce que les Néerlandais appellent 'een vestje' alors qu'une veste est leur 'colbert' (Colbert étant un ministre de Louis XIV)
- Les babouches sont des chaussures légères ouvertes à l'arrière et avec une extrémité longue et repliée
- Les savates sont de simples pantoufles de cuir ouvertes à l'arrière. C'est aussi le nom de la boxe française, qui autorise les coups de pied
- Salamalec: de l'arabe As-salâm 'aleïkoun « Que la paix soit sur vous... », salutation des musulmans, les salutations traditionnelles durant bien longtemps par rapport aux françaises.

5/ Chronique:

NB : j'ai changé la formule des chroniques que je présente dans mes Franco-fils. Je donne dorénavant une traduction alinéa par alinéa. Ça allonge le texte, mais ça le rend plus facilement lisible et permet de mieux apprendre.

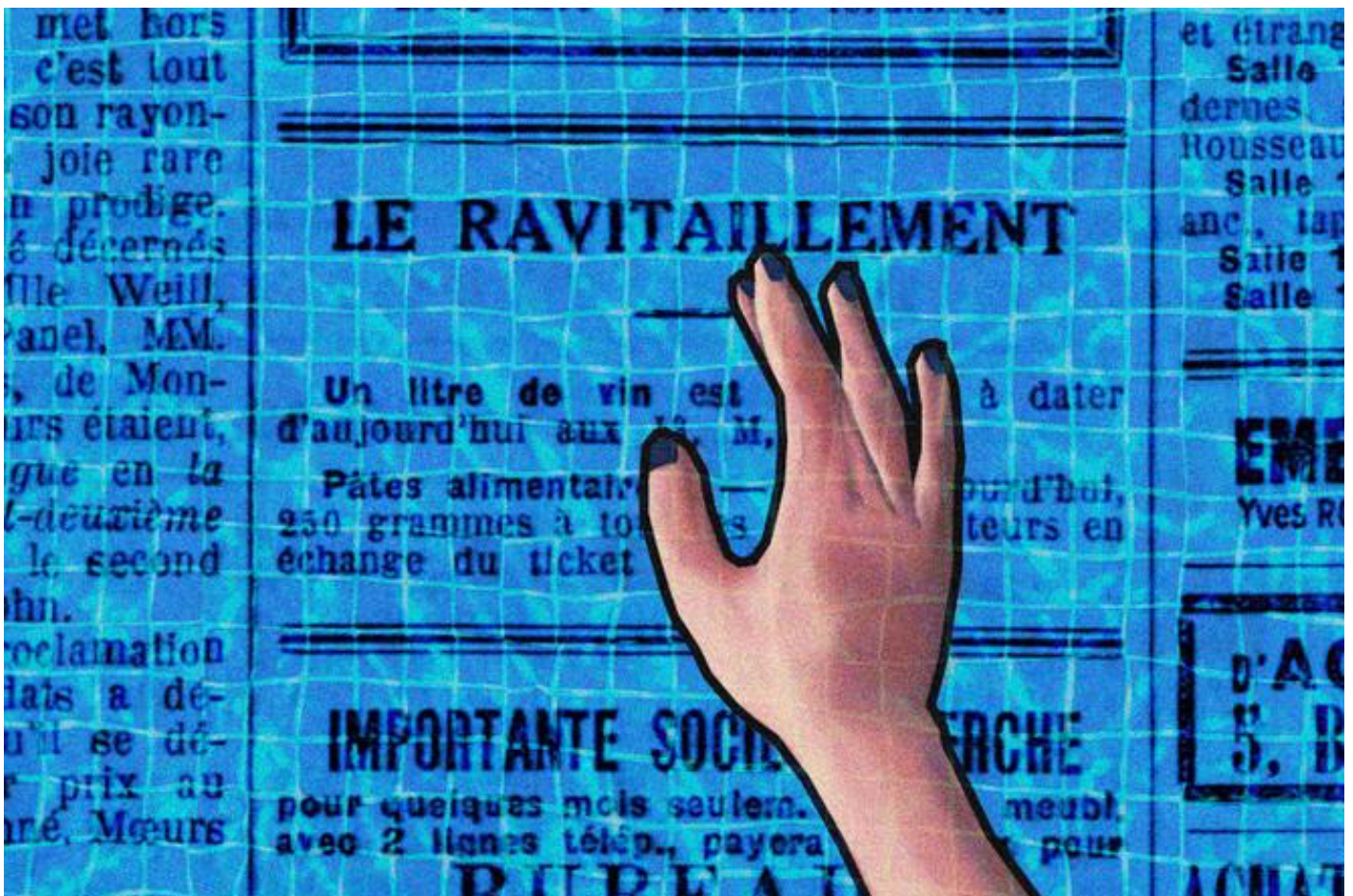
NB: ik heb de formule van de kronieken in mijn Franco-fils aangepast. Voortaan geef ik een vertaling alinea per alinea. Dat maakt de tekst wel wat langer, maar het zorgt voor een betere leesbaarheid en het helpt om efficiënter te leren.

À l'été 1945, la vie quotidienne des Français en cent brèves minuscules collectées dans la presse de l'époque...

Le Monde, Combat, France-Soir, L'Humanité, L'Aurore, L'Aube, La Gazette provençale, Bourgogne républicaine tiennent, pendant l'été 1945, en une seule page recto verso, imprimée en tout petits caractères. Dans les recoins, les brèves, ces nouvelles minuscules, racontent les difficultés de la vie quotidienne – se nourrir, se vêtir, se chauffer –, la quête térébrante de nouvelles des déportés, le marché noir, les faits divers, la justice de l'épuration, mais aussi l'envie de croire en des lendemains meilleurs.

In de zomer van 1945, het dagelijks leven van de Fransen in honderd piepkleine berichten verzameld uit de pers van die tijd.

Le Monde, Combat, France-Soir, L'Humanité, L'Aurore, L'Aube, La Gazette provençale en Bourgogne républicaine vatten, tijdens de zomer van 1945, het nieuws samen op één enkele bladzijde, recto verso, gedrukt in piepkleine letters. In de hoekjes en gaatjes stonden de korte berichten, deze mini-nieuwtjes, die vertelden over de moeilijkheden van het dagelijks leven – eten, zich kleden, schoenen vinden –, over de pijnlijke zoektocht naar nieuws van de gedeporteerden, over de zwarte markt, over faits divers en de gerechtigheid van de zuivering, maar ook over het verlangen om in betere tijden te geloven.

RAVITAILLEMENT. Les suppléments de matière grasse pour les diabétiques seront servis intégralement en beurre. Ceux des femmes enceintes en saindoux.

RECORD. Mlle Aimée Gillot, secrétaire au ministère de la guerre, vient de battre tous les records au championnat de sténotypie : 270 mots à la minute, sans faute.

RECHERCHE. On demande des nouvelles de Raymond Husson, 17 ans et demi, arrêté par la Gestapo le 21 avril 1944, déporté en Allemagne le 31 juillet.

MANIFESTATION. Près de cinq mille instituteurs ont manifesté dans les rues de Paris pour réclamer la revalorisation des indemnités départementales restées les mêmes depuis 1927.

DÉMOBILISATION. Plusieurs milliers de pigeons voyageurs vont quitter la Royal Air Force et l'armée américaine pour rejoindre leur colombier natal.

RECRUTEMENT. Une dizaine de femmes gendarmes sont entrées en fonction à Nice.

VOL. On a volé à un prisonnier rapatrié qui se baignait dans la Marne, à Charenton (Seine), tous ses vêtements avec clés, papiers, portefeuille. La victime désirerait vivement qu'on lui retourne au moins ses papiers. Georges Sevin, hôtel Mireille, 24 rue Davy, Paris 17e arrondissement.

SUICIDES. A Noyers (Yonne), le Waffen SS André Pelletier, rentré clandestinement chez lui, a été assiégé par les gendarmes. Il s'est suicidé. Son père et sa mère aussi.

TRIBUNAUX. Hureau et Cappeau sont poursuivis pour trafic de cartes de pain. L'un consacrait le bénéfice à subvenir aux besoins de sa femme et de son jeune enfant, l'autre voulait s'acheter un costume.

MARCHÉ NOIR. Le Perroquet aux champs, cabaret installé au Palais de glace, avenue Victor-Emmanuel III, servait à des prix exorbitants de somptueux repas. Les deux gérants viennent d'être mis à la disposition du parquet.

MANIFESTATION. Plus de 800 ménagères ont manifesté devant l'usine à gaz de Villeneuve-Saint-Georges (Seine-et-Oise). Elles réclament un supplément et une meilleure distribution du gaz.

MUSIQUE. Un incident a marqué la remise des prix du concours de violon du conservatoire. Un des candidats a déclaré du haut de l'estrade qu'il se décernait lui-même le premier prix au lieu du second qui lui était attribué.

ESPOIR. M. René Pleven, ministre de l'économie nationale, espère pouvoir donner en octobre un costume et une paire de chaussures à chaque Français.

ESPOIR (rectificatif). On indique, dans les milieux autorisés du ministère des finances, que ce n'est qu'au cours de l'hiver que tous les Français pourront recevoir un costume et une paire de chaussures.

TRAFIC. La carte professionnelle de M. Denis Jean, ramasseur d'œufs à Viéville (Côte-d'Or), a été retirée pour une durée de trois mois, l'intéressé s'étant rendu coupable d'un important trafic d'œufs avec les Allemands pendant l'Occupation.

LOGEMENT. Face à l'actuelle pénurie de logements, la cour d'appel de Paris a décidé que les époux en instance de divorce pourront continuer à habiter sous le même toit, sous réserve qu'ils soient séparés par des portes verrouillées.

BEVOORRADING. De vettoeslagen voor diabetici zullen volledig in boter worden verstrekt. Die voor zwangere vrouwen in reuzel.

RECORD. Mej. Aimée Gillot, secretaresse bij het ministerie van Oorlog, heeft alle records verbroken op het stenotypiekampioenschap: 270 woorden per minuut, foutloos.

OPSPORING. Gezocht: nieuws over Raymond Husson, 17½ jaar, gearresteerd door de Gestapo op 21 april 1944, gedeporteerd naar Duitsland op 31 juli.

BETOING. Bijna vijfduizend onderwijzers hebben in de straten van Parijs gemanifesteerd voor de herwaardering van de departementale toelagen, die sinds 1927 onveranderd zijn gebleven.

DEMOBILISATIE. Verscheidene duizenden postduiven verlaten de Royal Air Force en het Amerikaanse leger om terug te keren naar hun thuisland.

AANWERVING. Een tiental vrouwelijke rijkswachters zijn in functie getreden te Nice.

DIEFSTAL. Een gerepatrieerde gevangene werd, terwijl hij in de Marne zwom te Charenton (Seine), van al zijn kleren beroofd, inclusief sleutels, papieren en portefeuille. Het slachtoffer zou ten minste zijn papieren graag terugkrijgen. Georges Sevin, hôtel Mireille, rue Davy 24, Parijs 17e arrondissement.

ZELFMOORDEN. Te Noyers (Yonne) pleegde Waffen-SS André Pelletier, die clandestien was teruggekeerd, zelfmoord toen hij door de rijkswacht werd omsingeld. Zijn vader en moeder eveneens.

RECHTBANKEN. Hureau en Cappeau worden vervolgd voor handel in broodkaarten. De een besteedde de winst aan zijn vrouw en kind, de ander wilde er een kostuum van kopen.

ZWARTE MARKT. "De Papegaai op het veld", cabaret in het Palais de glace, avenue Victor-Emmanuel III, serveerde tegen woekerprijzen weelderige maaltijden. De twee uitbaters zijn ter beschikking van het parket gesteld.

BETOING. Meer dan 800 huisvrouwen betoogden voor de gasfabriek van Villeneuve-Saint-Georges (Seine-et-Oise). Zij eisen een toeslag en een betere gasverdeling.

MUZIEK. Een incident tekende de prijsuitreiking van de vioolwedstrijd van het conservatorium. Een kandidaat verklaarde vanop het podium zichzelf de eerste prijs toe te kennen in plaats van de tweede die hem was toegewezen.

HOOP. Minister van Nationale Economie René Pleven hoopt in oktober iedere Fransman een kostuum en een paar schoenen te kunnen geven.

HOOP (rectificatie). In bevoegde kringen van het ministerie van Financiën wordt meegedeeld dat pas in de loop van de winter alle Fransen een kostuum en een paar schoenen zullen ontvangen.

HANDEL. De beroepskaart van de heer Denis Jean, eierophaler te Viéville (Côte-d'Or), is voor drie maanden ingetrokken wegens omvangrijke eierhandel met de Duitsers tijdens de Bezetting.

HUISVESTING. Gezien het huidige woningtekort heeft het hof van beroep van Parijs beslist dat echtgenoten in echtscheidingsprocedure onder hetzelfde dak mogen blijven wonen, mits zij door afgesloten deuren gescheiden zijn.

RETOUR. Un camion anglais, escorté de gendarmes motocyclistes, a escorté à Paris *La Vénus de Milo* et *La Victoire de Samothrace*, qui avaient été cachées avec d'autres œuvres d'art dans la Sarthe et les châteaux de la Loire.

RECONSTRUCTION. A l'appel du service civique de la jeunesse, 550 étudiants ont pris le train à destination du Havre. Ils vont consacrer un mois de leurs vacances au relèvement des ruines.

TRIBUNAUX. Le marquis de Villefranche a été condamné par la cour de justice de Versailles à six mois de prison et à l'indignité nationale pour atteinte à la sûreté de l'État. La marquise, qui a sauvé trois patriotes, a été acquittée.

EXHUMATION. Les restes de 26 otages fusillés par les Allemands ont été exhumés au col du Petit-Saint-Bernard (Savoie), à 2 000 mètres d'altitude.

INHUMATION. Les corps de 15 fusillés, dont Guy Môquet, âgé de 17 ans, ont été inhumés au Père-Lachaise.

MUTILÉS. Les mutilés utilisant des cannes, des béquilles ou des pilons sont informés que l'office départemental des mutilés de la Côte-d'Or tient à leur disposition des bouts de canne en caoutchouc, ainsi que des sabots de béquilles et des pilons.

CHEMINOTS. « *Il est du devoir des cheminots d'effectuer cinquante-quatre heures de travail par semaine afin de remettre en état le réseau ferroviaire, condition essentielle de la reprise économique de la nation* », déclare M.

Tournemaine Raymond, secrétaire général de l'Union des syndicats de cheminots de la région Nord.

VÉLO. On pense pouvoir satisfaire les demandes en enveloppes et chambres à air de bicyclette dans les premiers mois de 1946.

VOLS. On a volé à Dijon la voiture automobile de M. Haas Robert, la bicyclette de Mme Perrod Marie, le stylographe de M. Mairet, deux carrés de tissu à M. Morgelin.

RECHERCHE. Prière aux rapatriés d'Auschwitz dont les numéros de matricule sont dans les 40 000 de bien vouloir contacter Bigio Maurice.

RAVITAILLEMENT. Un liberty-ship [*bateau construit en série par les États-Unis pour ravitailler les Alliés*] en provenance de Guadeloupe est arrivé à La Rochelle avec une cargaison de sucre et de rhum.

DRAGÉES. Les titulaires de la carte de grossesse devront déposer chez un détaillant le coupon n° 1 en vue d'obtenir la ration de dragées de baptême, fixée à 2 kilos par enfant, sur présentation d'une attestation de la mairie.

BAS. 22 millions de paires de bas de soie pourraient être fournies cet hiver par l'industrie italienne.

RÉCOLTES. Cidre : la récolte de pommes s'annonce tout à fait médiocre. Pommes de terre : en dépit des gelées de mai et des doryphores, on peut espérer une production moyenne de l'ordre d'avant-guerre. Fruits : il y a des pêches et des abricots mais il y aura peu de poires et très peu de noix.

SUICIDE. Le producteur de cinéma Pierre Guerlais, détenu à la prison de Fresnes pour collaboration, s'est suicidé.

DÉCORATION. René Stève, 12 ans, reçoit la Croix de guerre, avec étoile de bronze, pour avoir actionné la seule mitrailleuse que les patriotes possédaient, lors d'une attaque des Allemands le 8 juillet 1944, au maquis de Sigonce.

TERUGKEER. Een Engelse vrachtwagen, begeleid door rijkswacht-motorrijders, heeft de Venus van Milo en de Nikè van Samothrake naar Parijs teruggebracht. Deze waren, samen met andere kunstwerken, verborgen in de Sarthe en de kastelen van de Loire.

HEROPBOUW. Op oproep van de burgerdienst voor de jeugd zijn 550 studenten met de trein naar Le Havre vertrokken. Zij besteden een maand van hun vakantie aan het opruimen van de ruïnes.

RECHTBANKEN. De markies van Villefranche is door het gerechtshof van Versailles veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf en nationale onwaardigheid wegens aantasting van de staatsveiligheid. De markiezin, die drie patriotten heeft gered, is vrijgesproken.

OPGRAVING. De resten van 26 door de Duitsers gefusilleerde gijzelaars zijn opgegraven bij de Col du Petit-Saint-Bernard (Savoie), op 2 000 meter hoogte.

BEGRAVING. De lichamen van 15 gefusilleerden, onder wie Guy Môquet, 17 jaar, zijn op Père-Lachaise begraven.

INVALIDEN. Geamputeerden die stokken, krukken of kunstbenen gebruiken worden geïnformeerd dat het departementaal bureau voor invaliden van de Côte-d'Or rubberen stokdoppen, krukkenvoeten en kunstbenen ter beschikking heeft.

SPOORWEGMANNEN. "Het is de plicht van de spoorwegmannen om 54 uur per week te werken om het spoorweginet te herstellen, een essentiële voorwaarde voor het economisch herstel van de natie", verklaart Raymond Tournemaine, secretaris-generaal van de Unie van Spoorwegvakbonden van de Noordelijke regio.

FIETS. Men denkt de vraag naar fietsbanden en binnenbanden in de eerste maanden van 1946 te kunnen dekken.

DIEFSTALLEN. In Dijon werden de auto van de heer Haas Robert, de fiets van mevrouw Perrod Marie, de vulpen van de heer Mairet en twee lappen stof van de heer Morgelin gestolen.

OPSPORING. Oproep aan de gerepatrieerden uit Auschwitz met registratienummers in de 40 000 zich te melden bij Maurice Bigio.

BEVOORRADING. Een liberty-schip uit Guadeloupe is in La Rochelle aangekomen met een lading suiker en rum.

SUIKERBONEN. Houders van een zwangerschapskaart moeten coupon nr. 1 bij een detailhandelaar inleveren om de doop-suikerbonenrantsoen van 2 kilo per kind te bekomen, tegen voorlegging van een gemeentelijke attest.

KOUSEN. 22 miljoen paar zijden kousen zouden deze winter door de Italiaanse industrie geleverd kunnen worden.

OOGST. Cidre: de appelpluk belooft zeer middelmatig te worden. Aardappelen: ondanks de meivorsten en de coloradokevers kan men rekenen op een gemiddelde opbrengst zoals vóór de oorlog. Fruit: er zijn perziken en abrikozen, maar weinig peren en haast geen noten.

ZELFMOORD. Filmproducent Pierre Guerlais, gedetineerd in de gevangenis van Fresnes wegens collaboratie, heeft zelfmoord gepleegd.

ONDERSCHIEDING. René Stève, 12 jaar, ontvangt het Oorlogskruis met bronzen ster voor het bedienen van het enige mitrailleur dat de verzetsstrijders hadden tijdens een Duitse aanval op 8 juli 1944, in het maquis van Sigonce.

DIVERS. Le corps d'une jeune femme, morte à la suite de manœuvres abortives, a été découvert enterré dans une cave, à Vincennes (Seine).

VIANDE. Le service de la viande de boucherie hippophagique, d'agneau ou de chevreau de lait et de charcuterie n'est autorisé qu'un jour par semaine au seul repas de midi, dans les restaurants, hôtels, crémeries, buffets, auberges, cafés, brasseries.

MUSIC-HALL. Pour le retour du music-hall, le théâtre de l'Étoile présente une revue à grand spectacle, *How do you do, Paris!*

VILLÉGIATURE. En vacances sur la Côte basque, Winston Churchill, protégé du soleil par une ombrelle et un chapeau de feutre brun clair, s'est installé pendant deux heures avec son cheval sur la plage de Saint-Jean-de-Luz (Basses-Pyrénées). Mme Churchill, vêtue d'un maillot de bain bleu et d'un bonnet rouge, et Miss Churchill, en maillot bleu semé d'étoiles blanches et soutien-gorge blanc, se sont baignées.

CHAISE ÉLECTRIQUE. Le ministère de la justice est en train de recueillir, par l'intermédiaire du Quai d'Orsay, des informations aux États-Unis au sujet de la chaise électrique.

DETTES. M. Monnot Louis, Saint-Seine-l'Abbaye (Côte-d'Or), ne répond pas des dettes que pourrait contracter sa femme, née Madeleine Bruler, ayant abandonné ses cinq enfants et quitté le domicile conjugal.

TABAC. Les fumeurs bénéficieront tous les mois d'une quatrième ration de tabac à partir d'octobre.

VIN. Un litre de vin pour les travailleurs de force de la 1re catégorie, deux litres pour les travailleurs de force de la 2e catégorie.

DÉPART. Le millionième soldat américain quittant l'Europe pour regagner les États-Unis est parti du Havre.

CINÉMA. Le grand film de Charlie Chaplin *Le Dictateur* sera présenté pour la première fois en version originale, au Cinéma de l'Avenue, à Paris.

PROCÈS PÉTAÏN. Écrasés par la chaleur qui règne dans la salle d'audience, les jurés du procès Pétain se font servir du vin blanc et des eaux minérales glacées pendant les suspensions.

LIBÉRÉE. Violette Nozière, condamnée à mort en 1934 pour avoir empoisonné son père et tenté d'empoisonner sa mère, et dont la peine a été commuée en travaux forcés à perpétuité, va quitter la prison de Fresnes (Seine). Sa mère, qui lui a pardonné, la recevra.

TRANSFORMÉE. A la demande d'un producteur, Edith Piaf s'est livrée pendant six mois à une équipe comprenant maquilleur, coiffeur, dentiste, masseur et un professeur de culture physique qui lui a appris à se tenir droite. Elle est désormais rousse et ressemble à une vedette d'Hollywood.

SUPER-NYLON. On annonce de New York que les nouveaux bas en Super-Nylon dureront facilement dix ans et plus.

PAPE. Recevant une délégation du cinéma américain, le pape Pie XII a déclaré que les films modernes étaient immoraux et d'une influence néfaste.

JUSTICE. A la date du 31 juillet, les cours de justice ont prononcé 1 629 condamnations à mort et 757 travaux forcés à perpétuité.

DIVERSEN. Het lichaam van een jonge vrouw, overleden na een abortuspoging, is begraven aangetroffen in een kelder te Vincennes (Seine).

VLEES. De bediening van paardenvlees, lams- of geitenlamvlees en charcuterie is slechts één dag per week toegestaan, enkel tijdens de middagmaaltijd, in restaurants, hotels, zuivelsalons, buffetten, herbergen, cafés en brouwerijen.

MUSIC-HALL. Voor de heropening van de music-hall brengt het Théâtre de l'Étoile een grootse revue: *How do you do, Paris!*

VAKANTIE. Op vakantie aan de Baskische kust installeerde Winston Churchill zich twee uur lang met zijn schildersezel op het strand van Saint-Jean-de-Luz (Basses-Pyrénées), beschut door een parasol en een lichtbruine vilten hoed. Mevrouw Churchill, in blauw badpak en rode badmuts, en mej. Churchill, in blauw badpak met witte sterren en witte beha, namen een bad.

ELEKTRISCHE STOEL. Het ministerie van Justitie verzamelt via Buitenlandse Zaken informatie in de Verenigde Staten over de elektrische stoel.

SCHULDEN. De heer Monnot Louis, Saint-Seine-l'Abbaye (Côte-d'Or), is niet aansprakelijk voor de schulden die zijn vrouw, geboren Madeleine Bruler, zou aangaan nadat zij haar vijf kinderen in de steek liet en de echtelijke woning verliet.

TABAK. Rokenders zullen vanaf oktober elke maand een vierde tabaksrantsoen ontvangen.

WIJN. Eén liter wijn voor zware arbeiders van de eerste categorie, twee liter voor die van de tweede categorie.

VERTREK. De miljoenste Amerikaanse soldaat die Europa verlaat om terug te keren naar de Verenigde Staten, is uit Le Havre vertrokken.

CINEMA. De grote film van Charlie Chaplin *The Great Dictator* zal voor het eerst in originele versie worden vertoond in de Cinéma de l'Avenue, Parijs.

PROCES PÉTAÏN. Overmand door de hitte in de rechtszaal laten de juryleden van het proces-Pétain zich tijdens de schorsingen bedienen van witte wijn en gekoelde mineraalwaters.

VRIJGELATEN. Violette Nozière, in 1934 ter dood veroordeeld voor het vergiftigen van haar vader en de poging daartoe op haar moeder, en wier straf werd omgezet in levenslange dwangarbeid, zal de gevangenis van Fresnes (Seine) verlaten. Haar moeder, die haar heeft vergeven, zal haar ontvangen.

GETRANSFORMEERD. Op verzoek van een producent liet Edith Piaf zich zes maanden lang door een team van visagist, kapper, tandarts, masseur en een leraar lichamelijke opvoeding begeleiden. Zij leerde rechtop lopen, is nu roodharig en lijkt op een Hollywood-ster.

SUPER-NYLON. Uit New York wordt gemeld dat de nieuwe kousen in Super-Nylon gemakkelijk tien jaar of meer meegaan.

PAUS. Paus Pius XII verklaarde bij ontvangst van een delegatie uit de Amerikaanse filmwereld dat de moderne films immoreel zijn en een verderfelijke invloed uitoefenen.

JUSTITIE. Op 31 juli hadden de gerechtshoven 1.629 doodstraffen en 757 levenslange dwangarbeid uitgesproken.

TRIBUNAUX. Georges Gontier, ouvrier agricole, a été condamné à deux mois de prison par le tribunal correctionnel de Dijon pour avoir volé six lapins dans un clapier.

PROTESTATION. La Société protectrice des animaux proteste énergiquement contre le fait que l'on compare les criminels de guerre à des animaux. « *Les animaux ne sont pas aussi méchants que les hommes* », affirme la Société, qui ajoute : « *Les criminels de guerre devraient être appelés démons.* »

CACAO. Au Havre, à Marseille et à Bordeaux, des cargos en provenance de nos colonies ont débarqué 10 000 tonnes de cacao, ce qui permet d'espérer une prompte reprise de la fabrique de chocolat en France. Deux tonnes entreposées dans les docks de Marseille ont été dérobées.

PÉNICILLINE. Les États-Unis vont envoyer à la France 50 milliards d'unités de pénicilline, soit 50 000 flacons. Chaque flacon permet de faire cinq piqûres.

TRAFIC. Lina Charpentier, 58 ans, passementière, se livrait au trafic de tissu. Elle a été trouvée chez elle, à Paris, les mains liées derrière le dos, tuée d'une balle de revolver derrière l'oreille gauche.

GALOCES. La pénurie de bois abattu et de main-d'œuvre freine la fabrication des 7,5 millions de paires de galoches prévues pour 1945. Un gros effort est consenti pour livrer en priorité les galoches des écoliers.

SACS. La fabrication de sacs de dame en cuir est de nouveau autorisée. La taille des sacs est toutefois limitée. Le box-calf est interdit.

EFFORT. Tous les ouvriers de l'huilerie de la région de Marseille ont décidé d'abandonner leurs congés ou de porter à douze heures la journée de travail, afin d'assurer les rations des mois d'août et de septembre.

CHANGEMENT D'HEURE. Par décret publié au *Journal officiel* du 15 août, l'heure légale sera retardée d'une heure le 16 septembre, à 3 heures, puis retardée d'une heure le 18 novembre, à 3 heures.

VOLS. On a volé à Dijon 15 kilogrammes de raisin à Mme Chaffin, une valise à M. Léon Grama, 13 bocaux contenant des fruits et des légumes en conserve à Mme Marguerite Garnier, 150 têtes d'ail dans le jardin de M. Eugène Granger, le veston de M. Lucien Bureau, le vélo de M. André Bernardoy.

CLOCHES. Les cloches volées en Alsace par les Allemands ont été remises par les autorités alliées, lors d'une cérémonie officielle devant la cathédrale de Strasbourg.

PROVISION. Pour son voyage aux États-Unis, le général de Gaulle emporte une provision de cigarettes, car il n'aime que les anglaises et surtout les Players. Le général fume cinquante cigarettes en moyenne par jour.

LIVRAISON. 700 locomotives vont être livrées à la France par les États-Unis.

COLLISION. Le train express n° 1037, parti de Lyon à 19 h 45 en direction de Saint-Etienne, est entré en collision avec un train de munitions. Sous le choc de l'explosion, les wagons ont été projetés hors des rails. On décompte au moins six morts et vingt-sept blessés.

PROCÈS PÉTAÏN. Un tract d'intimidation, contenant les noms et adresses de tous les jurés du procès Pétain et de leurs suppléants, a été abondamment distribué dans Paris. Une enquête est ouverte.

RECHTBANK. Georges Gontier, landarbeider, is door de correctionele rechtbank van Dijon veroordeeld tot twee maanden gevangenisstraf voor het stelen van zes konijnen uit een hok.

PROTEST. De Dierenbescherming protesteert krachtig tegen het feit dat oorlogsmisdadigers met dieren worden vergeleken. "Dieren zijn niet zo wreed als mensen," aldus de vereniging, die eraan toevoegt: "Oorlogsmisdadigers zouden demonen moeten heten."

CACAO. In Le Havre, Marseille en Bordeaux hebben schepen uit onze koloniën 10.000 ton cacao gelost, wat hoop geeft op een spoedig herstel van de chocoladeproductie in Frankrijk. Twee ton, opgeslagen in de dokken van Marseille, zijn gestolen.

PENICILLINE. De Verenigde Staten sturen 50 miljard eenheden penicilline naar Frankrijk, oftewel 50.000 flesjes. Elk flesje levert vijf injecties.

HANDEL. Lina Charpentier, 58 jaar, passementwerkster, hield zich bezig met stoffenhandel. Zij werd thuis in Parijs aangetroffen, handen op de rug gebonden, met een kogel achter het linkeroor gedood.

KLOMPEN. Het tekort aan geveld hout en arbeidskrachten vertraagt de productie van de 7,5 miljoen paar klompen die voor 1945 waren voorzien. Grote inspanningen worden geleverd om de schoolklompen met voorrang te leveren.

TASSEN. De productie van damestassen in leer is opnieuw toegestaan. De grootte van de tassen is echter beperkt. Boxkalf is verboden.

INSPANNING. Alle arbeiders van de oliemolens in de regio Marseille hebben besloten hun vakantie op te geven of de werkdag tot twaalf uur te verlengen, om de rantsoenen voor augustus en september veilig te stellen.

UURWIJZIGING. Bij decreet in het Staatsblad van 15 augustus wordt de wettelijke tijd op 16 september om 3 uur één uur teruggezet, en op 18 november om 3 uur nogmaals één uur.

DIEFSTALLEN. In Dijon werden gestolen: 15 kilo druiven van mevrouw Chaffin, een koffer van de heer Léon Grama, 13 potten ingemaakte groenten en fruit van mevrouw Marguerite Garnier, 150 knoflookbollen uit de tuin van de heer Eugène Granger, het jasje van de heer Lucien Bureau, de fiets van de heer André Bernardoy.

KLOKKEN. De in de Elzas door de Duitsers geroofde klokken zijn door de geallieerde autoriteiten teruggegeven bij een officiële plechtigheid voor de kathedraal van Straatsburg.

VOORRAAD. Voor zijn reis naar de Verenigde Staten neemt generaal de Gaulle een voorraad sigaretten mee, want hij houdt alleen van Engelse, vooral van Players. De generaal rookt gemiddeld vijftig sigaretten per dag.

LEVERING. 700 locomotieven zullen door de Verenigde Staten aan Frankrijk geleverd worden.

BOTSLING. Sneltrain nr. 1037, vertrokken uit Lyon om 19.45 uur richting Saint-Étienne, botste op een munitietrein. Door de explosie werden de wagons uit de rails geslingerd. Er zijn minstens zes doden en 27 gewonden.

PROCES PÉTAÏN. Een intimiderend pamflet met de namen en adressen van alle juryleden en plaatsvervangers van het proces-Pétain is overvloedig verspreid in Parijs. Een onderzoek is geopend.

NAISSANCES. On évalue pour 1944 à 610 000 le nombre de naissances en France alors qu'il était de 550 000 en 1943.

TSF. Les voitures de police parisiennes seront désormais équipées d'une installation de TSF [*télégraphie sans fil*].

CONCOURS. Parmi les 97 candidats au concours de l'Institut des hautes études cinématographiques (Idhec), on comptait dix-sept jeunes filles.

MINES. 100 millions de mines ont été enfouies dans notre sol. Sur 370 000 hectares minés, 110 000 ont déjà été déminés, principalement les terres cultivables.

VIANDE. Par autorisation spéciale de l'inspecteur vétérinaire des Halles, la consommation du gibier, de la volaille et du lapin est autorisée tous les jours de la semaine dans les restaurants du périmètre des Halles de Paris, seulement en ce qui concerne les épaves.

MANQUE. Les allumettes se font de plus en plus rares et il est presque impossible de s'en procurer par les moyens normaux.

FIL À COUDRE. A la dernière répartition de juillet, les ménagères ont dû se contenter de moins de 2 grammes de fil à coudre, qui permettent de reprendre au mieux deux paires de bas moyennement usés.

ANGÉLUS. François Calves, sacristain de Sarzeau, près de Vannes (Morbihan), sonnait l'angélus lorsque le marteau de la cloche rompit son attache. Il fut tué net.

RECHERCHE. Le service de recherches du Lutetia, 43, boulevard Raspail, à Paris, demande à tous les déportés et rapatriés de venir regarder les photos de leurs camarades disparus et dont les familles sont sans nouvelles.

PÉRIPHÉRIQUE. Les travaux de l'autostrade géante qui va ceindre Paris ont commencé. Ce sera à la fois un anneau de verdure très esthétique et une voie indispensable pour réduire les embouteillages aux portes de la capitale.

ŒUFS. Les rations d'œufs en poudre sont à consommer dans les plus brefs délais. 100 grammes de poudre correspondent à huit œufs.

BEURRE. Un paquebot provenant du Danemark est entré dans le port de Calais avec une cargaison d'un millier de tonnes de beurre.

TROUSSEAU. Des bons d'achat d'articles textiles sont accordés mensuellement à chaque mairie pour compléter les éléments indispensables à la garde-robe et à la lingerie domestique des futurs époux. Par ailleurs, une circulaire adressée aux préfetures et aux mairies double les bons de quincaillerie et de vaisselle pour les jeunes ménages, afin de leur permettre de constituer une batterie de cuisine.

GRÈVE. Les cordonniers et les bottiers du Nord et du Pas-de-Calais se sont mis en grève pour protester contre le manque de matières premières.

LAVAL. 350 grammes de pain, un bouillon le matin, des pommes de terre et des nouilles à midi, une soupe de légumes le soir, tel est le régime de Pierre Laval à Fresnes.

FAUSSAIRES. Vingt faussaires qui avaient fabriqué quatre-vingts millions de faux billets de 1 000 francs ont été arrêtés. Six millions ont été retrouvés dans un garage de Romainville (Seine).

LOGEMENT. Face à la pénurie de logements, le ministre de l'éducation et la mairie de Paris demandent aux familles susceptibles de louer des chambres meublées à des étudiants de se faire connaître au Comité parisien des œuvres sociales, 15, rue Soufflot.

GEBOORTEN. Voor 1944 wordt het aantal geboorten in Frankrijk geschat op 610.000, tegenover 550.000 in 1943.

TSF. De Parijse politieauto's worden voortaan uitgerust met radio-installatie.

WEDSTRIJD. Onder de 97 kandidaten voor het toelatingsexamen van het Idhec (Institut des hautes études cinématographiques) bevonden zich 17 meisjes.

MIJNEN. 100 miljoen mijnen zijn in onze bodem ingegraven. Van de 370.000 gemijnde hectaren zijn er al 110.000 ontmijnd, voornamelijk landbouwgrond.

VLEES. Met speciale toestemming van de keuringsarts van Les Halles is de consumptie van wild, gevogelte en konijn in de restaurants van de Hallen van Parijs dagelijks toegestaan, maar uitsluitend wat betreft de karkassen.

TEKORT. Lucifers worden steeds schaarser en het is bijna onmogelijk ze op normale wijze te verkrijgen.

NAAIGAREN. Bij de laatste verdeling van juli moesten de huisvrouwen zich tevreden stellen met minder dan 2 gram naaigaren, goed om hoogstens twee paar gemiddeld versleten kousen te stoppen.

ANGELUS. François Calves, koster van Sarzeau bij Vannes (Morbihan), werd op slag gedood toen tijdens het luiden van het angelus de klepel van de klok losraakte.

OPSPORING. De opsporingsdienst van het Lutetia, boulevard Raspail 43, Parijs, vraagt alle gedeporteerden en gerepatrieerden de foto's van vermiste kameraden te komen bekijken, waarvan de families geen nieuws hebben.

RINGWEG. De werkzaamheden aan de gigantische autosnelweg die Parijs zal omringen zijn begonnen. Het wordt tegelijk een esthetische groene gordel en een onmisbare weg om de verkeersopstoppen bij de Parijse poorten te verminderen.

EIEREN. De eierpoederrantsoenen moeten zo spoedig mogelijk worden verbruikt. 100 gram poeder komt overeen met acht eieren.

BOTER. Een passagierschip uit Denemarken is de haven van Calais binnengelopen met een lading van duizend ton boter.

UITZET. Maandelijks worden via de gemeenten aankoopbonnen voor textiel uitgereikt om de essentiële garderobe en het linnengoed van aanstaande echtparen aan te vullen. Bovendien verdubbelt een circulaire aan prefeturen en gemeenten de bonnen voor ijzerwaren en serviesgoed voor jonge huishoudens, om hen in staat te stellen een keukenuitrusting samen te stellen.

STAKING. De schoenmakers en laarzenmakers van Noord en Pas-de-Calais zijn in staking gegaan om te protesteren tegen het gebrek aan grondstoffen.

LAVAL. 350 gram brood, een bouillon 's ochtends, aardappelen en noedels 's middags, een groentesoep 's avonds: dat is het dieet van Pierre Laval in Fresnes.

VALS GELD. Twintig valsemunters die tachtig miljoen valse biljetten van 1.000 frank hadden vervaardigd zijn gearresteerd. Zes miljoen zijn teruggevonden in een garage te Romainville (Seine).

HUISVESTING. Gezien het woningtekort vragen de minister van Onderwijs en de gemeente Parijs dat gezinnen die gemeubileerde kamers aan studenten willen verhuren zich melden bij het Parijse Comité voor Sociale Werken, rue Soufflot 15.

TAXIS. Le nombre de taxis parisiens en circulation est porté à 470. Ils seront réservés aux membres du corps médical, aux donneurs de sang, aux malades, blessés et mutilés de guerre ou du travail, aux femmes enceintes, aux déportés politiques et prisonniers de guerre convalescents.

EXONÉRATION. Les héritiers des prisonniers de guerre et déportés seront exonérés des droits de succession, communique le ministère des finances.

INSTRUCTION. Tous renseignements concernant l'activité pendant l'Occupation d'Anita Daldossi, 25 ans, inculpée de trahison, peuvent être adressés à M. Geoffrey de la Mothe, juge d'instruction, cour de justice, cabinet n° 5, Dijon.

EXPLOSION. Trois enfants de Racrange (Moselle) jouaient dans un champ lorsque l'un d'eux marcha sur une mine qui explosa. Germain I., 4 ans, fut déchiqueté.

MÉPRISE. Robert Dubreuil, 27 ans, avait décidé de supprimer le mari de sa maîtresse, Germaine Dedon, 22 ans. Armé d'un revolver, il se posta sur le chemin emprunté par Paul Dedon et tira. L'homme tué par balle n'était pas le mari, mais un jeune homme lui ressemblant, Gabriel Durand, 24 ans, mécanicien.

MÉPRISE (bis). Une bombe placée dans un colis a explosé au bureau de poste de Meisenthal (Moselle), tuant une employée. L'expéditeur, Robert Thouzard, plombier zingueur de Malakoff (Seine), destinait cet envoi à sa femme, en vacances dans la localité.

TAXI'S. Het aantal Parijse taxi's in dienst is gebracht op 470. Zij zijn voorbehouden aan artsen, bloeddonoren, zieken, oorlogsinvaliden en arbeidsslachtoffers, zwangere vrouwen, politieke gedeporteerden en herstellende krijgsgevangenen.

VRIJSTELLING. De erfenamen van krijgsgevangenen en gedeporteerden worden vrijgesteld van successierechten, deelt het ministerie van Financiën mee.

ONDERZOEK. Alle inlichtingen over de activiteiten tijdens de Bezetting van Anita Daldossi, 25 jaar, aangeklaagd wegens verraad, kunnen worden gestuurd aan onderzoeksrechter Geoffrey de la Mothe, gerechtshof, kabinet nr. 5, Dijon.

EXPLOESIE. Drie kinderen uit Racrange (Moselle) speelden in een veld toen één van hen op een mijn trapte die ontplofte. Germain I., 4 jaar, werd aan stukken geteren.

VERGISSING. Robert Dubreuil, 27 jaar, had besloten de man van zijn maîtresse, Germaine Dedon, 22 jaar, te doden. Gewapend met een revolver wachtte hij Paul Dedon op en schoot. Het slachtoffer was echter niet de echtgenoot, maar een jongeman die op hem leek: Gabriel Durand, 24 jaar, mecanicien.

VERGISSING (bis). Een bom in een pakje ontplofte in het postkantoor van Meisenthal (Moselle), waarbij een medewerkster werd gedood. De afzender, loodgieter-bekleder Robert Thouzard uit Malakoff (Seine), had het pakket bestemd voor zijn vrouw, met vakantie in die stad.

Source : Le Monde –
Pascale Robert-Diard

La société française
dans les années
suivant la guerre

6/ La chanson > Chanson du pain – Philippe Forcioli – Lied van het brood

J'avais le cœur pétri par des mains de sève,
le cœur comme un pain qu'amour fait lever...
Et la mie bien tendre, c'est le repas du rêve
qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger,
Qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger...

Mais la croute est dure car j'ai des murailles,
moi, qui ont la peau dure, et j'ai peur du froid...
L'orgueil, la méfiance, et l'indifférence, pouah...
Malgré mes tartines, c'est souvent la famine en moi...
J'avais le cœur pétri par des mains de sève,
le cœur comme un pain qu'amour fait lever...
Et la mie bien tendre, c'est le repas du rêve
qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger,
Qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger...

Oh, ce quignon sec que je refusai tout à l'heure
à cet éperdu, ce salarié du malheur
Dont les yeux mouillés criaient que la douleur,
c'est le plat de résistance de l'être, ici, et ailleurs...
Et toutes ces miettes pas même gardées pour des chiens,
si un huissier pointu par malheur me les retient,
Y'a de quoi bercer mille et mille orphelins...
J'ai gâché tant de pâte pour un gâteau de trois fois rien...
Pourtant, j'avais le cœur pétri par des mains de sève,
le cœur comme un pain qu'amour fait lever...
Et la mie bien tendre, c'est le repas du rêve
qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger,
Qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger...

La semaille était bonne, et la moisson belle aussi,
mais dans mon pétrin, l'amour rétrécit...
Je crie de trouver un sens à cette nuit...
Que le boulanger de l'âme s'en vienne, merci !
Fermée, la boutique, pour cause de faillite aimante...
Me v'là en chemin sur ma quête errante...
Quand je trouve en l'autre une graine espérante,
Vite, elle est pour le moulin... Du pain neuf qui s'impatiente...
J'avais le cœur pétri par des mains de sève,
le cœur comme un pain qu'amour fait lever...
Et la mie bien tendre, c'est le repas du rêve
qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger,
Qu'on donne aux enfants, aux oiseaux, à l'étranger...

Lied van het brood

Mijn hart werd ge kneed door handen van levenssap,
mijn hart als een brood dat de liefde doet rijzen...
En de zachte binnenkant is de droommaaltijd die je aan
kinderen geeft, aan vogels, aan de vreemdeling...

Maar de korst is hard omdat ik zelf achter hoge muren leef,
muren die een dikke huid hebben,
en ik ben bang voor de kou...
Ijdelheid, wantrouwen en onverschilligheid, bah!...
Ondanks mijn boterhammen,
is het vaak hongersnood in mijn binnenste ...
Mijn hart werd gekneet door handen van levenssap,
mijn hart als een brood dat de liefde doet rijzen...
En de zachte binnenkant is de droommaaltijd
die je aan kinderen geeft, aan vogels, aan de vreemdeling...

Oh, dat droge stuk brood dat ik net weigerde
aan dat ontredderde, dat tegenslagenwerker...
Met natte ogen schreeuwde hij
dat pijn het hoofdgerecht van de mens is, hier en elders...
En al die kruimels die niet eens
voor honden gespaard worden,
als een oplettende deurwaarder ze aan mij berekent,
Er is genoeg om duizend en duizend
weeskinderen te wiegen...
Ik heb zoveel deeg verspild voor een brood
van drie keer niets...
Maar toch, werd mijn hart gekneet
door handen van levenssap,
mijn hart als een brood dat de liefde doet rijzen...
En de zachte binnenkant is de droommaaltijd
die je aan kinderen geeft, aan vogels, aan de vreemdeling...

Het zaaien was goed, en de oogst was ook prachtig,
maar in mijn deegbak krimpt de liefde...
Ik schreeuw om de zin te vinden voor deze nacht...
Moge de bakker van de ziel komen, bedankt!
Gesloten, mijn winkel,
vanwege faillissement van de liefde...
Ik ga er op weg in een rondzwervende zoektocht...
Als ik een hoopvol zaad in de andere vind, snel,
is het voor de molen...
Nieuw brood dat ongeduldig wordt...
Mijn hart werd gekneet door handen van levenssap,
mijn hart als een brood dat de liefde doet rijzen...
En de zachte binnenkant is de droommaaltijd
die je aan kinderen geeft, aan vogels, aan de vreemdeling...

7/ Prijsvraag numéro 87:

Les trois meilleures réponses rapporteront à leur auteur le petit livret de Stéphane Hessel, un grand résistant ayant survécu aux camps, et qui **nous appelle à nous indigner** !

Voici trois références un peu cachées à des œuvres littéraires françaises, que j'ai cueillies en me promenant dans Besançon. De quelles œuvres archiconnues des Français s'agit-il ?

2 ↑

← 3

8/ Antwoorden op de prijsvraag van de Franco-fil 86:

Les trois meilleures réponses ont rapporté à leurs auteurs le roman 'Nous étions des loups'

Tout Français lisant ces textes va rire ou pour le moins sourire. **Pourquoi ?**

←1↓ Une garçonnière est un petit studio de célibataire dans lequel le vieux garçon invite ses conquêtes. Oui, mais pour pouvoir conquérir, comme un vrai mâle, il faut être bien coiffé, pas mal. D'où le jeu de mots : pour les mâles coiffés...

←2 'Être bien ficelé', comme un rôti, est une façon de dire qui peut signifier 'être bien écrit' s'il s'agit d'un article de presse, ou 'être bien habillé' quand on parle de mode. Mais attention : il y a une différence entre 'bien ficelé' et 'boudiné', engoncé dans des vêtements trop étroits...

Une bonne baguette se compose d'une croûte bien cuite (l'extérieur brun doré, et craquant) et d'une mie moelleuse (l'intérieur blanc comme neige). Le jeu de mots est ici de remplacer le 'mi' de la mi-chemin (la moitié du chemin) par la 'mie' du pain. Donc, sur votre route de retour du bureau, à mi(e)-chemin, quoi de plus naturel que d'acheter ici son pain ?

3→

